

Joxe Mari Arizmendiarrrieta

Agur!

Gogoratzen?

Gure gerra aurretxoan zan.

"Arretxiñaga" izen ordearekin zure jatorria ezkutatuta euskeraz-ko lan sakonak egiten asi zifian. Markina eta Barinaga ingurutako toponimia aztertzen asi ta saiatu. Geroago zure elburua izango zan. Ikasi ta erakutsi.

Gazteiz'en "Kardaberaz" sai-llan sartu zifian. Euskerari zure eskintza ber-oa emetoko garra zendun. Ango erretore zan Eskar-zaga jaunari omenaldian, zu izan zifian euskal arduradun.

Ni ere, Ondarroa'ko bazterretan gaixo ta argal, zeregin bardintsu-tan asia nitzan.

Geroago, Bilbao'n, gerratean, oraindaiñoko euskal egunkari ba-kerria izan dan "Eguna" egiten asi gifian, erdi mistiku ta erdi soldadu, agindu bat zuen men-pean.

Bilbo'n igaro genduzan gure 20-22 sasoiako urteak, euskal lan-ten baiño bestetan pentsaten ez gendula.

Zuk, goizetan, Begoña'n, apaiz ikastaroak zenduzan ta arratsal-de ta gau-lenetan "Eguna"n beste gaiñeko orduak.

Zenbat ule artze ta zirikaldi, ia egunero tabernatxo baten apa-londoko "mistela" pixkat artzen batzen gifianean!

Gero... Jaungoikuak argi! Niri Bilbo'tik Karrantza aldera joate-ko agindu eusten. Ez nekien zuen herririk. Zuek an gelditu, Bilbo'n geratu eta andik Barinaga'ko etxera joan zu, beti euki gendun fede onaren indarrez. An aran-tzak, Gerrate guztian ifiori kal-terik ez egiteko arduraz ibilli gi-ñan, ixileko konpromisu bat artu ba'gendun bezela... ta ara andik Bilbo'ra zu biurtu ta eriotzako zi-gorrez gaiztetsi, "Eguna" zala ta bide.

Baserritar-diplomaziz lortu zen-dun zigorra arintzea.

Bein, Guadalupe'ko mendie-tan nebilola, karta bat artu ne-ban. Alako irristada nabaitu nuen zure letra igartean. Zu Burgo'sen zenbiltzan eta ez dakit zelan ja-

kin zendun ertzainak nire billa ebiltzala. Ori esaten etorran zure karta, edozetara gertu nendin. Nik ere, sekula ifinoren kaitetan pentsatu ez neban onek, lenean jarraitu neban ta andik laster On-darreta'n nire burua ikusi.

Geroago... meza berria. Zure oroitzza berezi bat artu neban "Iturbe"ko goraintzi ta erregaluz. Erbesteratu ninduen ni. Zu Arrasate'ra biaildu. Geroago, Gi-baltar aurrera eroan ninduenean, zure kartak artzen asi nintzan.

"Eguna"ko aiz e a k zirikatuta, egunkari barri bat egin naian asi zifian, ortarako premiña egoala-ta, Iritzi eske artu nituzan ainbat karta. Amets zoroak! Fede oneko beti gu!

Gero, Arrasate'n, zenbat bu-rnauste ta zenbat ardura gazteen alde, langilleen alde, gizona argi-tu naiean. Ikastetxe bat sortu or-duko beste andiago bat buruan, ikastola, irrati, agiri eta abarre-kin kontzientziak suspertu nairik. Gogoratzen?

Bein gotzain batek deitu ta de-magogi egiten zebiltzala ta ixildu ta baztentu nai izan zinduzan. To! Zure kezka ta naigabeak eza-gutu nitun, orduko igandetan eukiten genduzan artu-emonetan. Baiña beti ere aurrera jo zen-dun.

Gero...

Egunen batean Arrasate'k zure oroitzza maitasunek eta kistar in-

darrez eta gizonen esker onek go-goratuko dan. Zabal da zure lana gizonen mesedean. Ez dagokit or-mak ere kantatzen duten zure la-nik aizatzerik. Zenbat lan andi eta sakon, zure apaltasunak ez-kutatu eta ixildu naikoak!

Zure euskal miña, zure lenen-go garra, bear ba da geroko as-koek ezagutu ez daben jatoriasuna benetako adiskibe lez bizi izan neban.

Oraintsu, zure etxera joaten nintzantean egiten zendun bezela, azken liburuak erakutsi eta euren-tzaz itz egin ondoren, bear ba da zuk barrutik diplomazizko agur-tzat artzen zendun azken agurra egin zeustan: Gazteiz'en "Karda-beraz" taldean Bizka'i'ko euske-rara biurtu zendun Barbier'en ipuin txorta eskiñi, nik maitetsu gordeko nebala-ta... barriro zugaz batu arterañoiko oroiagarri. Prantzesez eta iparraldeko euskeran argitaratua dan "Légendes du Pays Basque, illustrations de P. Tillac, Jean Barbier" liburu es-kiñi eta bertatik zuk euskeratuta-ko bilduma. Orra zure azken nai-a.

Zaartzen natorrela, sikatu bea-rrean, gero ta errezagto datorkidaz makoak. Begiak lañoz beteta ezin idatzi. Biotzak daki zegaitik.

Agur Joxe Mari!

Alkarrekin batzeko izan gaita-zala zu sartu zarean zeruetan!

A. ZUBIKARAI.

4.12.76

AGRADECIMIENTO

La familia de DOÑA ALICIA AZCARATE EZQUERRO (q. e. p. d.), recientemente fallecida, ante la imposibilidad de hacerlo personalmente, agradecen por medio de estas líneas las numerosas muestras de condolencia recibidas, así como la asistencia a los actos piadosos celebrados por el eterno descanso de su alma.